

P Ā R S K A T S

Par Jēkabpils novada bāriņtiesas darbību 2013.gadā

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturto daļu un Jēkabpils novada bāriņtiesas nolikumu, bāriņtiesa sniedz pārskatu par savu darbību par iepriekšējo darba periodu. Veicot pārskata sagatavošanu, Jēkabpils novada bāriņtiesa sniegs ziņas ievērojot *Fizisko personu datu aizsardzības likuma* nosacījumus un *Bāriņtiesas likuma* 17.panta pirmās daļas un 78.pantā minēto aizliegumu par ziņu izpaušanu trešajām personām, pildot amata pienākumus.

Jēkabpils novada bāriņtiesa ir izveidota 2009.gada 1.oktobrī, pamatojoties uz Jēkabpils novada domes sēdes lēmumu (2009.gada 20.augusta protokols Nr.5, 1§) (turpmāk tekstā – bāriņtiesa). **Bāriņtiesa darbojas vadoties no saistošajiem normatīvajiem aktiem, publiskajiem tiesību principiem un saskaņā ar Jēkabpils novada bāriņtiesas nolikumu**, kurš apstiprināts ar Jēkabpils novada domes 2009.gada 15.oktobra lēmumu (protokols Nr.8, 35§). Atbilstoši *Bāriņtiesu likuma* 4.panta otrajai daļai un 17.panta nosacījumiem, ***bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošas personas tiesības un tiesisko interešu aizsardzību***, tai skaitā arī, *izskata iesniegumus un sūdzības, izšķir domstarpības, piedalās lietu izskatīšanā tiesā un sniedz atzinumus pēc tiesas pieprasījuma, sadarbojas ar valsts un pašvaldības iestādēm, informē sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība, sniedz palīdzību bērnam vai citai rīcībnespējīgai personai, kura pēc palīdzības ir vērsusies bāriņtiesā, kriminālprocesa likumā noteiktajos gadījumos pārstāv bērnu vai aizgādībā esošu personu kriminālprocesā, pieņem lēmumus, saskaņā ar lietā iegūtajiem materiāliem, veic apliecinājumu un citu uzdevumu izpildīšanu.*

Bāriņtiesa, izpildot amata pienākumus septiņos Jēkabpils novada pagastos, ir pārņēmusi un iesākusi lietas, atbilstoši ierosinot administratīvo procesu, no kurām pārskata periodā 112 lietas bija aktīvas, tai skaitā lietas:

1. Vecāku un bērnu personiskās un mantiskās attiecības (lietas par bērna mantas pārvaldīšanu, lietas par vecāka aprūpē esoša bērna nodošanu citas personas aprūpē Latvijā).
2. Bērna aizgādības tiesību pārtraukšana un atjaunošana (lietas par valsts sociālā pabalsta izmaksu citai personai, lietas par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu, par prasības sniegšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu un atjaunošanu, lietas par atzinuma sniegšanu pēc tiesas pieprasījuma par atsevišķu aizgādību, par aizgādības tiesību atņemšanu pēc personas pieprasījuma, saskarsmes tiesības u.c.).
3. Adopcija.
4. Aizbildnība (lietas par bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu ievietošanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, lietas par aizbildņa iecelšanu).
5. Audzūģimenes.
6. Aizgādība (lietas par aizgādņa iecelšanu personām ar ierobežotu rīcībspēju, aizgādņa atcelšanu vai atlaišanu no pienākumu pildīšanas, lietas par aizgādņa iecelšanu promesošo vai pazudušo personu mantai vai mantojumam).
7. Mantojuma lietu kārtošana un mantojuma apsardzība (lietas par mantojamās mantas apraktīšanu, novērtēšanu un nodošanu glabāšanā).
8. Apliecinājumu izdarīšana un citu funkciju pildīšana.

Viens no svarīgākajiem bāriņtiesas uzdevumiem ir risināt problēmsituācijas, nodrošinot un ievērojot vislabākās bērnu intereses. 2013.gadā bāriņtiesa ir informējusi pašvaldības sociālo

dienestu par **17** ģimenēm, kurām būtu pievēršama pastiprināta uzmanība, jo ģimenēs tika saskatītas sociālās problēmas.

Atbilstoši faktiskajai situācijai, **2013.gadā bāriņtiesa ir pieņēmusi 32 lēmumus un atzinumus lēmumu veidā** (Jēkabpils novada Zesas pagastā – 9 lēmumi, Jēkabpils novada Dignājas pagastā – 7 lēmumi, Jēkabpils novada Rubenes pagastā – 6 lēmumi, Jēkabpils novada Ābeļu pagastā – 4 lēmumi, Jēkabpils novada Kalna pagastā – 3 lēmumi, Jēkabpils novada Leimaņu pagastā – 2 lēmumi, Jēkabpils novada Dunavas pagastā – 1 lēmums). Lēmumi tika pieņemti jautājumos par aizgādības tiesību pārtraukšanu un pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu vecākiem, par prasības pieteikumu sniegšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu vecākiem, par ievietošanu audžuģimenēs, par aizbildnības izbeigšanu, par atļauju pieņemt nepilngadīgo vārdā mantojumus, par atļaujas došanu uzturēties bioloģisko vecāku dzīvesvietā, par aizgādņu iecelšanu, par dzīvesvietas atbilstību uzturēties pie vecāka u.c. 2013.gadā neviens no Jēkabpils bāriņtiesas lēmumiem netika pārsūdzēts.

Visu 2013.gadu tika veikts darbs ar Jēkabpils novada administratīvajā teritorijā faktiski dzīvojošām un deklarētām ģimenēm, kurās tika saskatītas problēmas bērnu tiesību ievērošanā. Tika plānota un veikta sadarbība ar vecākiem (piesaistot atbilstošus speciālistus), kuriem 2013.gadā bija pārtrauktas aizgādības tiesības. Dažām no šīm ģimenēm tika konstatēti uzlabojumi ģimeniskajā vidē, jo šie vecāki sadarbojās, ievēroja speciālistu ieteikumus un iesaistījās atbalsta programmās, veicot noteiktos pienākumus. Minēto darbību rezultātā 2013.gadā **12 bērni tika atgriezti savu bioloģisko vecāku aprūpē**, jo bāriņtiesā tika pieņemti lēmumi par pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu.

Uz šo brīdi Jēkabpils novada bāriņtiesa ir ievietojuši **6 bērnus audžuģimenēs**. Trīs no mūsu novada bērniem atrodas mūsu audžuģimenē. Atbilstoši saistošajiem normatīvajiem aktiem, 2013.gadā tika veikta atkārtota audžuģimeņu izvērtēšana (apsekošana, sarunas, informācijas iegūšana no skolas, psihologa piesaiste atzinuma sniegšanai, slēdzieni no speciālistiem u.c.) un tika atzīts, ka audžuģimenēs tiek ievērotas bērnu tiesības un labākās intereses.

Šobrīd jau tikai **4 bērni** (uzsākot 01.10.2009. Jēkabpils novada bāriņtiesas darbību – **14**) ir ievietoti un atrodas ilgstošās sociālās aprūpes iestādēs. Bērniem ik gadu tiek veiktas izvērtēšanas par iespējam piemeklēt ģimenisku dzīves vidi, bet objektīvi faktori ir šķērslis bērnu dzīvesvietas maiņai.

2013.gadā Jēkabpils novada bāriņtiesa pieņēma divus lēmumus par aizgādņu iecelšanu. Tika iegūta informācija no iestādēm un speciālistiem, lai nodrošinātu personu ar ierobežotu rīcībspēju intereses Jēkabpils rajona tiesā.

Ik gadus, arī 2013.gadā tika veiktas aizbildņu ģimeņu apsekošanas, notika sarunas ar aizbildņiem un bērniem, tika apsekota bērnu manta un izvērtēta bērnu mantas uzraudzība un apsaimniekošana. Uz šo brīdi 16 bērni ar Jēkabpils novada bāriņtiesas lēmumu ievietoti aizbildņu ģimenēs, bet papildus vēl tiek veikta uzraudzība tām aizbildņu ģimenēm, kurās bērni ir ievietoti pamatojoties uz citu bāriņtiesu lēmumiem.

Pildot bāriņtiesas funkcijas, katrā lietā tiek ievietoti nepieciešamie dokumenti objektīva lēmuma pieņemšanai. Lai pieņemtu motivētus lēmumus, bāriņtiesa ir gatavojusi lietas, savācot dažādus materiālus: ziņas, informāciju un atzinumus no trešajām personām, veicot apsekošanas, sarunas. 2013.gadā bāriņtiesa ir nosūtījusi 292 vēstules (papildus pielikumus) lietu materiālu nodrošinājumam, veikusi aptuveni 1406 konsultācijas, pārrunas un 374 apsekošanas gan aprūpes iestādēs, gan ģimenēs.

Jēkabpils novada bāriņtiesa 2013.gadā ir griezusies rajona tiesās ar prasības pieteikumiem. Tika ierosinātas civillietas 7 vecākiem par aizgādības tiesību atņemšanu. Izskatītajās lietās, tiesa ir apmierinājusi bāriņtiesas lūgumus, apstiprinot faktu, ka iesniegtie dokumenti un pierādījumi ir pienācīgā apjomā un kvalitātē, lai apmierinātu prasītāja – Jēkabpils novada bāriņtiesas prasības. Notika sadarbība ar policiju, psihologiem, narkologiem, psihietriem, ģimenes ārstiem un skolām. Plaša sadarbība tika veikta ar citām bāriņtiesām un sociālajiem dienestiem visā Latvijas Republikas teritorijā.

2013.gadā Jēkabpils novada bāriņtiesu ir pārbaudījušas un izvērtējušas vairākas institūcijas:

1. 2013.gada 11.janvārī Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai, veicot pārbaudi, Jēkabpils novada bāriņtiesas darbs tika atzīts par ļoti labu.
2. 2013.gada 1.jūlijā Latvijas Nacionālais Arhīvs pārbaudē konstatēja, ka lietas un lietvedība bāriņtiesā tiek kārtotas atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
3. 2013.gada jūlijā tika veikta Labklājības ministrijas izlases veida divu lietu visu dokumentu pārbaude, kuras rezultātā konstatēts, ka Jēkabpils novada bāriņtiesa darbojas atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
4. 2014.gada 13.februārī, tai skaitā arī par veikto bāriņtiesas funkciju izpildi 2013.gadā, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija Jēkabpils novada bāriņtiesas darbu atzina par ļoti labu, neuzrādot pārbaudes aktā nevienu uzdevumu turpmākai bāriņtiesas darbībai.

Jēkabpils novada bāriņtiesa ir veikusi uzdevumus, nodrošinot pakalpojumus Jēkabpils novada iedzīvotājiem (darījumu apliecināšana, testamentu sastādīšana un atsaukšana, pilnvaru sagatavošana, apliecināšana un atsaukšana, kopiju, norakstu, izrakstu pareizības apliecināšana, nostiprinājumu lūgumu sastādīšana, parakstu apliecināšana u.c.), 2013.gadā iekasējot valsts nodevas LVL 2299,00 apmērā:

1. Jēkabpils novada Ābeļu pagastā – LVL 1048,00;
2. Jēkabpils novada Dignājas pagastā – LVL 159,00;
3. Jēkabpils novada Dunavas pagastā – LVL 193,00;
4. Jēkabpils novada Kalna pagastā – LVL 101,00;
5. Jēkabpils novada Rubenes pagastā – LVL 418,00;
6. Jēkabpils novada Zasas pagastā – LVL 206,00;
7. Jēkabpils novada Leimaņu pagastā un administrācijā – LVL 174,00.

Arī 2014.gadā Jēkabpils novada bāriņtiesa veic darba uzdevumus atbilstoši saistošo normatīvo aktu prasībām un turpinās darbu pie izvirzītajām prioritātēm, tas ir:

1. Meklēs iespējas bāreņiem un bez vecāku gādības bērniem nodrošināt ģimenisku vidi.
2. Atkārtoti uzrunās novada iedzīvotājus par audžuģimeņu izveidi.
3. 2014.gada beigās izvirzīs atkārtotai izskatīšanai jautājumu par audžuģimeņu pabalstu apmēru palielināšanu, lai sekmētu jaunu audžuģimeņu izveidi novada teritorijā.
4. Veiks uzraudzību aizbildņu un aizgādņu darbībā.
5. Sociālajam dienestam sniegs informāciju un piedalīsies darbā ar ģimenēm, kurās nav pietiekami nodrošināti apstākļi bērnu izglītībai un audzināšanai, lai saglabātu iespēju bērnam uzaug bioloģiskajā ģimenē.
6. Kopā ar Jēkabpils novada sociālo dienestu, iesaistīt iedzīvotājus ziedojumu sniegšanā ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērnu attīstība un audzināšana, kā arī, trūkst nepieciešamo sadzīves priekšmetu un aprīkojumu.

Jēkabpils novada bāriņtiesas priekšsēdētāja I.Gusāre